

Čez tisoč strani težko branje

Literarno-umetniško društvo Literatura izdalo Tatarkiewicza, Gadamerja, Fuentesa in izvirno esejistično delo Alenke Jovanovski Temni gen

Najnovejša pošiljka knjig iz Literature je zajetna, gre za skoraj tisoč dvesto potiskanih strani, tematsko v razponu od filozofske hermenevtike prek zgodovine filozofije do prevodnih esejev (vse v zbirki Labirinti) in izvirne domače razprave (v zbirki Novi pristopi). Po besedah urednika založbe Matevža Kosa se v do zdaj izdanih naslovih jasno razodeva njena naravnost, ki jo ilustrira tudi letošnji izbor.

Tako je tu (še z letnico 2000) najprej *Zgodovina sesih pojmov* (nastajala je med letoma 1968 in 1973) poljskega filozofa, zgodovinarja in umetnostnega zgodovinarja Władisława Tatarkiewicza. Po Kosovih besedah gre za eno redkih filozofskih del, ki se loteta zgodovine estetike prek zgodovine njenih temeljnih pojmov. Ti pojmi so umetnost, lepo, forma, ustvarjanje, prikazovanje in estetski doživljaj, avtorja pa zanima njihova genealogija. Zgodovina pojmov je tako v resnici vselej tudi zgodovina človeka. Knjigo je prevedel Primož Čučnik in to je tudi njegov prevajalski krst.

Ob Tatarkiewiczu je drugo temeljno delo iz letošnjega programa prevod Resnice in metode nemškega filozofa Hansa-Georga Gadamerja, utemeljitelja sodobne filozofske hermenevtike. Kot je v predstavitvi povedal pisec spremne besede Darko Dolinar, gre za filozofsko delo (avtor, rojen leta 1900, še živi in je bil do nedavnega zelo aktiven), ki je v času nastanka (1960) spodbudilo mnoge, tudi polemične odmeve. Gadamer je Heideggerjev učenec, vendar v dialogu s filozofsko tradicijo. Filozofijo umetnosti znova postavi v območje ontološkega, umetnost je zanj eden

privilegiranih prostorov razkrivanja resnice, nasprotuje pa estetskemu razločevanju umetnosti: umetnost je treba vzeti zares. Delo je prevedel Tomo Virk.

Filozofski deli z esejistično, hkrati enciklopedično in poetično govorico dopolnjuje *Pogumni novi svet* (1990), s podnaslovom Ep, utopija in mit v španskoameriškem romanu, znanega romanopisca in esejista Carlosa Fuentesa. Gre za zbirko esejev o delih reprezentativnih španskoameriških pripovednikov, kot so Castillo, Gallegos, Carpentier, Rulfo, Azuela, Márquez, Lima in Cortázar, ki imajo kljub temu,

da delujejo v različnih okoljih, skupne lastnosti. Fuentes' jih strne v štiri konstante: ep, mit, utopija in barok; vodili njegovih razmišljanj pa sta poustvarjanje preteklosti in vzpostavljanje (post)modernistične sedanjosti in prihodnosti. Delo je prevedla Barbara Pregelj.

Alenka Jovanovski je mlada avtorica in delo *Temni gen* (Mistično skozi prizmo estetskega izkustva) je njen literarni oz. esejistični prvenec (gre za predelano diplomsko nalogo na primerjalni književnosti). Avtorico zanima, kako mistiko (v smislu živega stika z bogom) združiti s (sodobno) literaturo oziroma kaj se še skriva za estetskim izkustvom, razen resnice. Odgovor najde v dejstvu, da estetskega izkustva ne usmerja le naš jaz, temveč še nekaj pradaavnega. **Blaž Lukan**